

date unknown,
often signed in a corner
by my father.

(‘The Striders’ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ)

Robert Lowell, ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕವಿ,
‘At every corner

I meet my father

My age, still alive’

(‘Middle Age’ ಕವನದಿಂದ)

ಹೀಗಿಂದಾಗಲೂ ರಾಮಾನುಜನ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸ್ವ-ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡದ ಅದೃಷ್ಟ

52 ರಿಂದ 57 ರವರೆಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ, 57-58 ರಲ್ಲಿ ಬರೋಡದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ರಾಮಾನುಜನ್ 59 ರಲ್ಲಿ ಪೂನಾದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತಿಗೆ ಅಮೆರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಈಗ ಚಿಕಾಗೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಸುತ್ತಾಡಿ ಹೋಗುವುದು ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವುದು ಅವರ ಅದೃಷ್ಟ. ಕನ್ನಡದ ಅದೃಷ್ಟವೂ ಕೂಡ.

ಕನ್ನಡದ ಅದೃಷ್ಟವೆಂದಾಗ ಈಚೆಗೆ ಹೊರ ಬಂದಿರುವ ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ, ‘ಹೊಕ್ಕುಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿಲ್ಲ’ ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಮೂರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವರೂ ನಾನೂ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದಾಗ ಅವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವನ ಸಂಕಲನ ‘The Striders’ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾರು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ವಿಮರ್ಶಕರು ಆ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕವನ ಬರೆದು ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಕೆಲವೇ ಭಾರತೀಯರ ಕೃತಿಗೆ ರಾಮಾನುಜನ್ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಇದೇ ತರಹದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದೇ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೋ ಬಿಟ್ಟೇನೋ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನು ಕೇಳಿರಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ, ನುಡಿದಿರಬಹುದಾದ ನೋವಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ‘ಹೊಕ್ಕುಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿಲ್ಲ’ ಅರಳಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಳದ ವಿಷಯ.

ಅಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ವಯುತ ಕೃತಿರಚನೆ

ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳನ್ನೂ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ರೂಪಾಂತರ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದ್ದ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದ ಕವಿ ಸಹಜವಾದ ಸಂವೇದಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಳೆಯ ತಮಿಳಿನಿಂದ ‘ಅಹಂ’ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ